

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum
2018-02-12

Ärendebeteckning
218-1493-2018
Arkivbeteckning

1(29)

Enligt sändlista

Beslut om licensjakt efter lodjur i Västerbottens län 2018

Beslut

Länsstyrelsen Västerbotten beslutar om licensjakt efter högst sexton (16) lodjur i Västerbottens län.

Beslutet fattas med stöd av 5 b, 9 b, 18, 23 c, 23 d och 24 d §§ jaktförordningen (1987:905) och Naturvårdsverkets beslut om delegering av rätten att fatta beslut om licensjakt efter lo till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län (dnr. NV-04267-17 av den 15 juni 2017). I beslutet beaktas skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter och undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 samma direktiv. I beslutet beaktas också det som sägs i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:25) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo.

Länsstyrelsen beslutar vidare att nedan angivna villkor ska gälla för beslutet. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Hur beslutet kan överklagas framgår av Bilaga 1.

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Beslutet hålls under överklagandetiden tillgängligt hos Länsstyrelsen Västerbotten, Storgatan 71 B, Umeå och på Länsstyrelsens webbplats, www.lansstyrelsen.se/vasterbotten.

Villkor

1. När får jakten bedrivas?

Jakten får bedrivas från och med den 1 mars 2018 till och med den 15 april 2018 eller den tidigare tidpunkt då jakten i området avlyses.

Länsstyrelsen erinrar om att lodjur enligt 9 § jaktförordningen får jagas bara under tiden från och med en timme före solens uppgång till och med en

timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

2. Var och hur många djur får fällas?

Jakt får bedrivas i två delområden av länet. Västra området utgörs av fjällkommunerna Sorsele, Storuman, Vilhelmina och Dorotea. Östra området utgörs av kommunerna Malå, Lycksele, Åsele, Norsjö, Skellefteå, Robertsfors, Vindeln, Umeå, Vännäs, Bjurholm och Nordmaling.

Jakten omfattar högst 16 lodjur, varav högst 6 djur får fällas i Västra området och högst 10 djur i Östra området enligt kommunindelning ovan.

3. Vilka djur får fällas?

Lodjur får fällas oavsett djurens kön och ålder. Ungdjur bör dock av jaktetiska skäl i möjligaste mån fällas före föräldradjur.

4. Jaktmedel m.m.

Hundar

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur får högst två hundar som ställer eller förföljer en och samma lo användas samtidigt. Hundar får inte bytas under jakt på en och samma lo och under en och samma dag.

Fångstredskap

Naturvårdsverket har överlämnat till Länsstyrelsen rätten att besluta om användning av fångstredskap vid licensjakt efter lodjur. Länsstyrelsen beslutar att typgodkända lodjursfällor för levandefångst får användas under licensjakten. Dessa är Åbrånsfällan (L93), Lofälla modell Grimsö (L94), Tunnelfälla modell Söderholm (L95), Sinkabirum (L99) och Sinkabirum kombi (L112).

Fällor ska anmälas till Länsstyrelsen av den som avser att bedriva licensjakt med hjälp av fälla. Anmälan ska göras skriftligt med vanlig post (Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå) eller e-post (vasterbotten@lansstyrelsen.se). En sådan anmälan ska ske innan licensjaktens början och den ska vara Länsstyrelsen tillhanda senast den 28 februari 2018. Anmälan ska innehålla namn, adress och telefonnummer av den som avser att bedriva licensjakt med hjälp av fälla, vilken fälltyp det rör sig om, i vilken kommun fällan ska placeras samt en exakt platsangivelse i form av koordinater, med uppgift om använt koordinatsystem. Företrädesvis används något av koordinatsystemen RT90 eller Sweref 99.

Fällor som används ska, vare sig de är gillrade eller inte, märkas med användarens namn, adress och telefonnummer. Denna märkning ska vara väderbeständig. Fällorna ska vittjas minst två gånger per dygn (morgon och kväll). Länsstyrelsen rekommenderar även att fällan förses med en larmanordning som meddelar när fångst har skett så att vittjning kan ske snabbare. Länsstyrelsen erinrar om att det behövs tillstånd om man vill sätta upp automatiska kameror. Tillsyn kan komma att genomföras av Länsstyrelsens fältpersonal.

Länsstyrelsen erinrar om att lockmedel/doftämnen endast får användas om de är syntetiska, om de är tillverkade av växtextrakt eller om de är framställda i Sverige av material från vilda svenska djur. Delar från vilt från samma eller angränsande kommun får användas. Rester från tamdjur får inte användas och till tamdjur räknas även renar.

Motordrivna fordon

Motordrivet fordon får användas för att på befintligt vägnät och på befintliga skoterleder söka efter lodjursspår. Detta utgör ett undantag enligt 24 d § andra stycket jaktförordningen från förbudet i 31 § jaktlagen att bedriva jakt från motordrivet fortskaffningsmedel. I samband med jakt med stöd av detta beslut får djur sökas från motordrivet fordon som färdas på väg eller skoterled som återfinns på lantmäteriets karta i skala 1:50 000, eller på lantmäteriets karta i skala 1:100 000 i områden där kartor i skala 1:50 000 inte finns. Motordrivet fordon har samma betydelse som i 2 § lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner. Detta undantag innebär att sökande längs med väg eller skoterled får ske för så kallad ringning av djuren för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att lodjuret kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar. Undantaget ger inte heller rätt att med motordrivet fordon söka efter lodjursspår före den 1 mars 2018.

Länsstyrelsen erinrar om att skjutvapen enligt 22 § jaktförordningen inte får medföras vid färd med motordrivet fordon i terräng.

5. Vilka får utföra jakten?

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter lodjur på det jaktområde där han/hon har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter lodjur. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare utsetts på förhand vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.

Den som tänker bedriva licensjakt efter lodjur ska enligt 49 § jaktförordningen registrera sig i Naturvårdsverkets Jägarregister. Det tidigare undantaget att bara jaktledaren behöver vara registrerad för lodjursjakt gäller inte längre.

Anmälan kan göras via

- Naturvårdsverkets talsvar: 0771-18 34 11 (välj djurart och ange personnummer);
- Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 17 00 (ange personnummer);
- e-post till jagarregistret@naturvardsverket.se (ange personnummer);
- inloggning med Bank-ID på <https://jagarregistret.naturvardsverket.se/>.

6. Lodjursjägarens ansvar

Var och en som jagar lodjur ska hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där lodjursjakt bedrivs. Denna information finns att tillgå via Länsstyrelsens telefonsvarare som nås på telefonnummer 010-225 41 15. Den som faller ett lodjur sedan jakten avslysts kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen om man av oaktsamhet inte hållit sig informerad.

7. Jaktledarens ansvar

I 7 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:25) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo specificeras jaktledarens ansvarsområden rörande lodjursjakten.

- Jaktledaren ansvarar för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten följs.
- Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle och minst en gång varannan timme under pågående jakt hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs.
- Vid jakt med fångstredskap ska jaktledaren kontrollera att lo återstår av tilldelningen innan fångad lo avlivas.
- Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen.
- Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jakttagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och giltigt jaktkort.
- Jaktledaren ska informera varje jakttagare om att han eller hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han eller hon årligen före jakten bör ha förvissat sig om att kulvapnet är inskjutet och att han eller hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter lo.
- Jaktledaren ska informera varje jakttagare om riskerna för skadskjutning av lodjur, uppmana jakttagarna att vid jakt med kulgevär endast skjuta med stöd och att endast skjuta mot stillastående lodjur med rena sidoskott samt, vid jakt med hagelvapen, inte skjuta på avstånd över 20 meter.
- Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fälld lo till Länsstyrelsen i enlighet med 5 b § jaktförordningen, att rapportering av fälld lo ska ske snarast och senast inom en timme från den tidpunkt då djuret fällts och att rapportering av påskjuten lo ska ske snarast.

8. Anmälan av fälld eller påskjuten lo

Fälld lo ska anmälas av skytten till Länsstyrelsen *snarast och senast inom en timme* från den tidpunkt då djuret fällts. Anmälan av påskjuten lo ska göras av skytten till Länsstyrelsen *snarast*. Påskjutning definieras i detta beslut enligt följande: *skottet har avlossats mot lodjur med avsikt att fälla detta och det kan inte uteslutas att skottet har träffat lodjuret, men lodjuret har inte fällts*.

Anmälan ska ske till telefon 010-225 41 15. Vid anmälan ska följande anges:

1. Namn, adress och telefonnummer till skytten;
2. Namn, adress och telefonnummer till ansvarig jaktledare;
3. När lodjuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag);
4. Var lodjuret fällts (jaktområde enligt detta beslut samt koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000);
5. Djurets kön och ålder, om det är möjligt att fastställa;
6. Vilket jaktsätt som användes.

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsman kontaktar skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

9. Platsundersökning och eftersök av påskjuten lo

Den som påskjutit lo ansvarar tillsammans med jaktledaren för att platsundersökning genomförs för att undersöka om lon är skadad eller inte. De ska säkerställa att spår på skott- och fallplats inte förstörs.

Den som påskjutit lo ansvarar tillsammans med jaktledaren för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att lon är oskadad. Eftersök ska genomföras tills dess:

1. djuret påträffats dött,
2. djuret påträffats skadat och avlivats,
3. vid jakt med kulvapen, kulans anslagsplats eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så belägen att den utesluter att djuret skadats, eller
4. djuret inte kan anträffas.

Hundar som används vid eftersök av påskjutna lodjur bör i lämpligaste mån vara särskilt tränade i att spåra lodjur.

Jaktledaren ska på begäran uppvisa skottplatsen för Länsstyrelsens besiktningsman. Jaktledaren ska till Länsstyrelsens besiktningsman redovisa hur platsundersökning eller eftersök genomförts samt tillsammans med besiktningsmannen dokumentera dessa åtgärder på blankett *Påskjuten lo – platsundersökning och eftersök* (Bilaga 2).

10. Besiktning av fälld lo

Länsstyrelsens besiktningsmän besiktar samtliga fällda lodjur. Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i blankett *Registrering av fälld lo*

(Bilaga 3) och blankett *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo* (Bilaga 4).

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningsman.

Besiktningsmannen tar vid besiktning ett hudprov (ca 1 x 4 cm) och märker loskinnet med ett mikrochip vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Märkningen fungerar som ett bevis på att djuret fällts lagligt, varvid blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo* (Bilaga 4) ifylls.

Flådd kropp inklusive huvudet sänds till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) genom besiktningsmannens försorg. Flådd kropp ska om möjligt inte frysas och inre organ får inte tas ur. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb ska också skickas in. Delarna skickas i två försändelser där hudprovet skickas separat och övriga delar skickas tillsammans. I varje försändelse bifogas en kopia av blanketten *Registrering av fälld lo* (Bilaga 3). I försändelsen av djurkroppen ska även bifogas en kopia av blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo* (Bilaga 4).

Om besiktningsmannen så begär ska skottplats/fallplats omgående uppvisas. Om skytten trots besiktningsmannens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats eller om denna inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa djurkroppen eller att lämna ifrån sig alla proverna, tillfaller hela lodjuret staten. Lodjur alternativt delar av lodjur som inte märks enligt bestämmelserna ovan tillfaller staten.

Ytterligare upplysningar

Aktuell information om återstående tilldelning

Länsstyrelsen tillhandahåller en telefonsvarare med aktuell information om hur många lodjur som fällts och vad som återstår av tilldelningen. Denna telefonsvarare nås via telefonnummer 010-225 41 15. Informationen uppdateras minst en gång per dygn.

Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet djur fällts eller påskjutits och avräknats inom länet eller del av länet eller om jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen som nås via telefonnummer 010-225 41 15.

Avräkning

Länsstyrelsen beslutar huruvida ett påskjutet lodjur ska avräknas från kvoten eller inte. Påskjutet lo avräknas såvida det inte har påvisats genom Länsstyrelsens fältkontroll att djuret är oskadat.

Djur som påskjutits i ett jaktområde och faller i ett annat jaktområde avräknas i det jaktområde där djuret påskjutits.

Fälls lodjur med stöd av andra beslut eller dödas på annat sätt under den tid då licensjakt är tillåten efter lo, så avräknas dessa djur inte licenstilldelningen.

Jakträttshavarens rätt till delar av lodjuret

Under förutsättning att ovan nämnda uppgifter har rapporterats, att samtliga prover har insamlats samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med jaktlagstiftning och med villkoren i detta beslut, tillfaller skinnet av det fällda lodjuret jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta en fälld lo till annan person.

SVA genomför åldersbestämning av djuret, genom analys av en hörntand, varefter jakträttshavaren, alternativt den som jakträttshavaren har överlåtit kraniet till, kan få kraniet tillbaka mot en avgift. Önskar skytten att få tillbaka kraniet ska det anges särskilt på blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo* (Bilaga 4). Kraniet märks med mikrochip av SVA.

Försäljning av skinn, kranium m.m.

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av lodjurskinn eller andra delar av lodjur samt kommersiell förevisning av lodjur är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverket meddela undantag från förbudet genom ett CITES-intyg. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av lodjur eller produkter av lodjur till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).

Annan tillämplig lagstiftning

Länsstyrelsen erinrar om bestämmelserna i 27 § jaktlagen avseende grundreglerna för jaktens bedrivande och om vad som sägs i 31 § samma lag om användning av motordrivna fortskaffningsmedel. Länsstyrelsen hänvisar också till de inskränkningar som görs i 9 § jaktförordningen gällande jakttiden och till vad som sägs i bilaga 5 samma förordning om förbjudna medel och metoder för fångst och dödande. I 11 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt finns regler avseende godkända kulgevär. I 16 § samma föreskrifter framgår vilken ammunition som är godkänd vid jakt efter lo.

Rekommendationer

För att undvika skadeskjutningar av lo rekommenderar Länsstyrelsen att jägare som avser att delta i lodjursjakt övningsskjuter på lodjursfigur.

Länsstyrelsens motiv för beslutet

Skäl för licensjakt

Enligt svensk jaktlagstiftning ska eventuella problem och skador som förorsakas av jaktbart vilt i första hand regleras genom jakt. I propositionen *En ny rovdjursförvaltning* (prop. 2008/09:210) skriver regeringen att jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. En välreglerad jakt kan vara ett sätt att minska rovdjurs påverkan på bytesdjur, att bibehålla deras skygghet för människor, att stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen och att öka acceptansen för rovdjur.

Regeringen skriver vidare att den normala jakt- och beskattningsformen för lodjursstammen bör vara en noga reglerad licensjakt i de län som har stabila lodjursstammar. Lodjursförvaltning ska bedrivas på ett adaptivt sätt med bl.a. årlig utvärdering. Detta innebär bland annat att lostammen bör förvaltas genom licensjakt och inte skydds jakt även i län med renskötsel.

I propositionen *En hållbar rovdjurspolitik* (prop. 2012/13:191) bedömer regeringen att samtliga rovdjursarter i Sverige har uppnått gynnsam bevarandestatus och menar att Naturvårdsverkets möjlighet till delegering av rätten att besluta om licensjakt till länsstyrelserna bör utökas. Regeringen menar att det är viktigt att det i län där miniminivån för en rovdjursart överskrids ges utrymme för en adaptiv ekosystembaserad förvaltning av denna art, så att hänsyn kan tas till bl.a. vikande populationer av bytesdjur och socioekonomiska faktorer.

I den nationella förvaltningsplanen för lodjur bedömer Naturvårdsverket att licensjakt är en effektiv, kontrollerbar och hållbar del av en aktiv lodjursförvaltning om den sker i begränsad omfattning. Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och lodjur. När inventeringar visar att stammen ligger över det nationella referensvärdet kan licensjakt utgöra en av flera åtgärder i förvaltningen för att minska risken för socioekonomiska konsekvenser.

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av rovdjur på populationsnivå¹. Riktlinjerna antogs av kommissionen 2008 och de kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bland annat följande:

From a conservation point of view there is no principle reason why large carnivore populations cannot tolerate some levels of lethal control or be managed under the same type of harvest system as wild ungulates or game birds, provided that the harvest is well managed. Proper management in this case requires effective monitoring of the population size, the setting of

¹ Linell m.fl. 2008. Guidelines for Population Level Management Plans for Large Carnivores in Europe. A Large Carnivore Initiative for Europe report prepared for the European Commission (contract 070501/2005/424162/MAR/B2).

appropriate quotas and hunting seasons, and careful enforcement of these regulations.

Högsta förvaltningsdomstolen² har funnit att det är möjligt att tillåta jakt med stöd av undantagsreglerna i artikel 16.1 e i Art- och habitatdirektivet. Baserat på detta har Förvaltningsrätten i Luleå³ funnit att det är möjligt att besluta om licensjakt även på lodjur om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda. I ovan nämnda beslut har Högsta förvaltningsdomstolen anfört att det vid bl.a. jaktbeslut måste tas hänsyn, förutom till artskyddet, även till andra intressen. Enligt artikel 2.3 i art- och habitatdirektivet är sådana intressen ekonomiska, sociala och kulturella behov samt regionala och sociala särdrag.

Juridiska förutsättningar för licensjakt efter lodjur

Art- och habitatdirektivet förbjuder avsiktligt dödande av bland annat lodjur. De möjligheter till undantag från förbudet som direktivet medger genomförs med motsvarande bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). I 23 c § jaktförordningen regleras förutsättningarna för licensjakt efter stora rovdjur. Om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde får beslut om jakt meddelas. Jakten måste också vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning och ske selektivt och under strängt kontrollerade former.

Bestämmelsen motsvarar Art- och habitatdirektivets artikel 16.1.e. Artikeln stadgar att om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om undantag från fredning meddelas. Ytterligare förutsättningar är att undantaget tillåts under strängt kontrollerade förhållanden, selektivt och i begränsad omfattning. Undantaget får enbart röra vissa exemplar av arten i en begränsad mängd, som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

Enligt 23 d § jaktförordningen får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter lodjur. Enligt 24 a § i samma förordning får Naturvårdsverket delegera rätten att besluta om licensjakt efter lodjur till länsstyrelser. Förutsättning för en sådan delegering är att antalet föryngringar i rovdjursförvaltningsområdet överstiger den fastställda miniminivån för området.

Enligt Kammarrätten i Stockholm⁴ är det nödvändigt att det i beslut om undantag från bestämmelserna i artikel 16.1 i Art- och habitatdirektivet anges ett syfte när insamling av djur ska ske, i det här fallet genom licensjakt. Syftet ska vara acceptabelt och undantaget ska vara ändamålsenligt och proportionerligt.

² Dom i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16, meddelad den 30 december 2016

³ Dom i mål 2703-16, meddelad den 9 februari 2017

⁴ Dom i mål nr 3273-13, meddelad den 14 november 2014

Licensjaktens syften

Förvaltning av rovdjur är en mångfacetterad verksamhet. I renskötseområdet upptas en stor del av verksamheten av arbetet med rennäringens problem med rovdjur. Det finns en rad olika åtgärder som kan tillämpas för att minska rovdjursproblem inom rennäringen. Beroende på problembild samt de tidsmässiga och rumsliga förutsättningarna är olika åtgärder lämpliga för detta i olika sammanhang. På en småskalig nivå är skydds jakt och ibland andra åtgärder än jakt möjliga att tillämpa. På en storskalig nivå är det licensjakten som är den lämpligaste åtgärden. Licens jakt, det vill säga en populationsreglerande jakt i syfte att anpassa stammens täthet, storlek och tillväxt, är en viktig och grundläggande komponent i förvaltningen av lodjur och björn i Västerbotten.

Övergripande syften med licens jakt efter lodjur är att bidra till att nå riksdagens målsättning om maximalt 10 procents förluster inom rennäringen på grund av rovdjurspredation; att bidra till gynnsamma psykosociala förutsättningar för rensköterna; att minska de negativa och öka de positiva socioekonomiska effekterna av rovdjurs förekomst; samt att bidra till att rovdjuren och rovdjursförvaltningen upplevs som legitima av befolkningen i länet och i landet.

Mer specifika syften med licensjakten är att följa det beslut om målsättningar för lodjursstammen som Viltförvaltningsdelegationen i Västerbotten har tagit (dnr. 511-5851-2015): det ska årligen finnas 23 föryngringar av lodjur i länet, men stammen får fluktuera mellan 14 och 32 föryngringar per år. Licensjakten syftar också till att nå länets målsättningar för problembildens omfattning inom rennäringen (maximalt 10 procents förluster på grund av rovdjurspredation inom länets samebyar), att frigöra utrymme för förekomst av järv (som är en prioriterad art för rovdjursförvaltningen i Västerbotten), samt att bidra till att lodjuren betraktas som resurs snarare än skadedjur av länets befolkning.

Den bärande tanken med rovdjursförvaltningen i renskötseområdet är att skadorna för renskötseln ska begränsas så att de hamnar under den av riksdagen antagna toleransnivån. Detta ska ske på ett sätt som har så små konsekvenser för rovdjursstammarna som möjligt. Ett led i denna strävan är Länsstyrelsens fastställande av förvaltningsmål och förvaltningsintervall för lodjursstammen. Förvaltningsmålet har formulerats på så sätt att det definierar det lägsta antalet lodjur som är möjligt i länet utan att miniminivån för arten riskerar att underskridas, givet den observerade naturliga variationen i stammens storlek. Licens jakt kan användas för att reglera lodjurens antal, utbredning, täthet och tillväxt som ett långsiktigt förebyggande verktyg för att nå de uppsatta förvaltningsmålen.

Ett syfte med licensjakten efter lodjur i Västerbottens län är att minska de skador som lodjuren förorsakar inom rennäringen. Att rovdjuren förorsakar

allvarlig skada inom rennäringen har visats i olika sammanhang⁵. Inom ramen av ett regeringsuppdrag har Sametinget och Naturvårdsverket sammanställt förlustsiffror och bedömt olika rovdjursarters påverkan på rennäringen⁶. Kunskapen om rovdjursskador inom rennäringen har legat till grund för regeringens förslag om en toleransnivå på 10 procent som även beslutats av riksdagen.

Licensjakten är ändamålsenlig

Enligt Kammarrätten i Stockholm⁷ är det nödvändigt att det finns ett syfte angivet i ett beslut om undantag från fredningsbestämmelserna. Undantaget behöver också vara ändamålsenligt och proportionerligt.

Ett övergripande syfte med jakten är att minska lodjurens socioekonomiska och psykosociala påverkan på rennäringen. Denna påverkan består av två delar – den skada som lodjuren gör genom att äta renar och den oro som lodjuren sprider bland renskötarna genom sin närvaro och den risk för angrepp på renar som detta medför⁸. Båda dessa delar kan åtgärdas genom att man hindrar lodjuren från att komma åt renarna. Under kort tid och i små områden kan detta göras med förebyggande åtgärder som t.ex. stängsling, bevakning, utfodring eller flytt av renhjordar med mera. Sådana insatser är dock inte möjliga att genomföra på en skala som omfattar ett helt län eller en hel lodjurspopulation och på lång sikt, eftersom åtgärderna på denna skala är alltför resurskrävande, skulle påverka den traditionella renskötseln negativt och skulle riskera att ha en negativ miljöpåverkan. Dessutom behöver lodjuren som finns i norra Sverige renar som föda, för att kunna bibehålla en livskraftig population.

Man kan även hindra lodjuren från att komma åt renar genom att avlägsna lodjuren. Detta kan göras genom att flytta lodjuren eller genom att avliva dem. Att flytta vilda rovdjur är en åtgärd som är tveksam ur djuretiskt perspektiv eftersom fångst, hantering, transport och utsättning påverkar djuren kraftigt och ökar deras mortalitet⁹. Dessutom är det svårt att hitta områden där befolkningen accepterar utsättning av rovdjur och speciellt av sådana individer som tidigare har betraktats som problematiska.

Att avliva lodjur kan göras främst genom skyddsjakt eller licensjakt. Jaktförordningens 28 § är svår att använda inom rennäringen, eftersom angrepp av rovdjur på renar sällan observeras av personer som är beväpnade. Skyddsjakt är administrativt omfattande, den är vanligtvis händelsestyrd

⁵ T.ex. Hobbs m.fl. 2012. Native predators reduce harvest of reindeer by Sami pastoralists. - Ecological Applications 22:1640–1654.

⁶ Sametinget och Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket.

⁷ Dom i mål nr. 3273-13, meddelad den 14 november 2014.

⁸ Jämför redogörelsen för vargens påverkan på rennäringen: Naturvårdsverket 2015. Analys och redovisning av hur socioekonomin påverkas av en vargpåpopulation som har gynnsam bevarandestatus i Sverige. - Skrivelse regeringsuppdrag att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm), NV-02945-15.

⁹ Jämför erfarenheterna från flytt av varg i Sverige och från flytt av problembjörnar i USA.

(dvs. inte planerad i förväg), den är oftast kostsam, den kan vara kontroversiell, och den har en effekt bara på kort sikt och inom ett begränsat område. Dessutom exkluderar skyddsjakten oftast den icke renskötande lokalbefolkningen och minskar dess möjligheter till att nyttja lodjuren som resurs, då djuren som fälls vid skyddsjakt vanligtvis tillfaller staten.

Licensjakt däremot är en väl grundad och planerad förvaltningsinsats och inkluderande företeelse där rennäring och lokalbefolkning kan samverka till ömsesidig nytta, där lodjuren kan vara en uppskattad resurs istället för skadedjur, och där den socioekonomiska och psykosociala påverkan på rennäringen minskar samtidigt som jakten kan generera inkomster för befolkningen i länet. Därmed förväntas acceptansen för lodjuren men också för rovdjursförvaltningen att öka.

Allvarlig skada

Länsstyrelsen påbörjade redan 2009 ett arbete där rovdjursproblematiken i varje enskilt sameby diskuteras och kartläggs i detalj. Arbetet sker i form av en strukturerad samrådsprocess och bygger på att Länsstyrelsen och samebyarna i samråd och utifrån ett adaptivt förhållningssätt fastställer hur man lokalt kan upprätthålla en hållbar renskötsel och bidra till en gynnsam bevarandestatus för rovdjuren. Tillvägagångssättet har senare formaliserats och utvidgats av regeringen¹⁰, Sametinget och Naturvårdsverket¹¹. På grund av detta arbete har Länsstyrelsen idag bra kvalitativa kunskaper om rovdjurskador i samebyarna, men kvantifieringen av skadebilden är av olika anledningar fortfarande svår.

På nationell nivå har lodjurens predation på ren uppskattats totalt till mellan 10 000 och 50 000 dödade renar per år¹². Enligt teoretiska beräkningar minskar varje familjegrupp av lodjur det möjliga slaktuttaget ur renhjorden med cirka 100 renar per år¹³.

Enligt Sametingets och Naturvårdsverkets sammanställningar ligger många samebyar på förlustsiffror långt över 10 procent, men skillnaderna mellan samebyarna kan vara stora. Att ta fram konkreta siffror för varje sameby har visat sig vara ganska komplicerat, i och med att väder och vind styr hur bra samlingen av renar fungerar och därmed hur tillförlitliga inräknade siffror är. Det finns idag ingen enkel metod för att mäta predationstakten på små renkalvar mellan födseln och kalvmärkningen och det har visat sig vara svårt att införa metoder för bokföring av renarnas kön vid slakt.

¹⁰ Regeringsuppdrag Jo2010/2752 till Sametinget av den 16 september 2010.

¹¹ Sametinget och Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket

¹² Sametinget och Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket.

¹³ Hobbs m.fl. 2012. Native predators reduce harvest of reindeer by Sami pastoralists. - Ecological Applications 22:1640–1654.

Sammantaget gör detta att Länsstyrelsen idag inte har bra och kvantitativa siffror på vilka skador lodjuren förorsakar inom varje sameby i länet. Inom ramen för toleransnivåarbetet håller Sametinget på att, i samverkan med bl.a. Naturvårdsverket och länsstyrelserna, ta fram en bättre och webbaserad funktion för dokumentation och beräkning av skadebilden. Länsstyrelsen utgår ifrån att detta arbete i en snar framtid kommer att avhjälpa kunskapsbrister och oklarheter som finns kring förlusternas omfattning inom rennärningen.

Å andra sidan har regelbundna möten inom ramen av arbetet med förvaltningsverktyget mellan Länsstyrelsen och samebyarna fört med sig en omfattande kvalitativ kunskap om vilka problem lodjuren förorsakar, med avseende både på företagsekonomiska, socioekonomiska och psykosociala effekter och på frågor rörande den upplevda legitimiteten av rovdjursförvaltningen. Detta för med sig att Länsstyrelsen kan mäta problembildens omfattning på ett relativt tillförlitligt sätt, även om skadebilden inte exakt kan beskrivas i termer av antal döda renar eller kronor och ören. En uppföljning av problembilden görs vid de regelbundna mötena mellan Länsstyrelsen och varje enskild sameby.

Förutom att åtgärda företagsekonomiska effekter av lodjurspredation är ett ytterligare syfte med licensjakten att minska den negativa socioekonomiska och psykosociala påverkan som rovdjuren kan ha inom rennärningen. Utifrån ingående diskussioner i ämnet som har genomförts i Västerbottens Viltförvaltningsdelegation konstaterar Länsstyrelsen att licensjakten har en positiv socioekonomisk effekt också utanför rennärningen.

Skyddsjakt inget alternativ

Skyddsjakt är inget lämpligt alternativ till licensjakt. Vid skyddsjakt ska problematiska individer avlägsnas snabbt och effektivt. Ofta involveras ett fåtal personer och det kan tillämpas metoder som vid vanlig jakt inte är tillåtna. De fällda djuren omhändertas vanligtvis av myndigheterna. Rovdjuren får en karaktär av skadedjur och kostnaderna för samebyn kan bli höga. Jakten får oftast bedrivas på annans jaktområde och med metoder som kan upplevas som osportsliga, vilket kan öka motsättningar mellan ortsbefolkning och samebyn. Såvida inte skyddsjakterna genomförs i stort antal så har dessa svårt att ha en populationsreglerande effekt.

Vid licensjakt har många personer möjlighet att jaga och det finns ett stort intresse för jakt efter rovdjur i Västerbottens län. Jakten bedrivs med traditionella metoder och har acceptans i stora delar av befolkningen. I viss mån finns det möjlighet att sälja jaktupplevelser till betalande gäster (som med all annan licensjakt). Skytten får behålla det fällda djuret (när det gäller björn) eller delar av det (när det gäller lo), vilka sedan kan säljas vidare.

Sammanlagt gör detta att lodjuren betraktas som resurs, attityderna är relativt positiva gentemot arten och det finns en acceptans för artens förekomst och förvaltning bland länets befolkning¹⁴.

Ingen annan lämplig lösning

Alternativa metoder till jakt diskuteras vid varje beslut om skydds- eller licensjakt efter rovdjur som tas av myndigheterna. Det finns sammanställningar¹⁵ för detta och även genomförda tester¹⁶ av olika metoder. I vissa lägen kan alternativa metoder till jakt vara en annan lämplig lösning, men detta gäller i de fall där problembilden är konkret och väl avgränsad i tid och rum. Där kan samling av renhjorden, utökad bevakning, utfodring, tillfällig stängsling, flytt av renar till alternativa betesmarker, flytt med lastbil istället för till fots med mera vara framgångsrika. De flesta metoderna är mycket kostsamma och det är vanligtvis svårt för samebyn att hitta finansiering för sådana åtgärder, vilket försvårar deras tillämpning.

När det gäller stora områden och långa tidsperioder är de flesta alternativa åtgärderna omöjliga att använda. Renarna rör sig i enlighet med sin natur i årstidsbundna vandringar över enorma områden. Väder och vind gör att denna dynamik ser lite olika ut från år till år. Den stora rumsliga skalan gör att byggnadstekniska lösningar får anses vara omöjliga att realisera på sameby- eller länsnivå, det går helt enkelt inte att bygga tillräckligt många anläggningar och dessutom sätta dem på rätt plats, eftersom de rätta platserna kan variera från år till år.

Den långa tidsskalan gör att arbetsintensiva metoder skulle medföra enorma kostnader. En alltför stor påverkan på renarnas naturliga beteende skulle innebära att rennäringen förlorar sin extensiva och uthålliga karaktär och att renskötselns möjligheter minskar att vara en viktig traditionsbärare i samebyns samhälle.

Länsstyrelsen och samebyarna har i samverkan identifierat och avgränsat problemområden, där problembilden kan hanteras på andra sätt än genom licensjakt. I länet som helhet är dock licensjakt den enda metoden som kan användas för att hålla lodjursstammen på en nivå som motsvarar målsättningarna för stammen i länet, vilka i sin tur ska bidra till att uppnå de mål som riksdag och regering har satt upp rörande toleransnivå med mera. Utan licensjakt ökar lodjursstammen, vilket ökar behovet av skyddsjakt, med höga kostnader, minskad acceptans och en möjlig ökning av motsättningar mellan rennäringen och ortsbefolkningen som följd (se ovan). Även den illegala jakten på lodjur kan tänkas öka, och enligt populationsmodeller orsakar

¹⁴ Sandström m.fl. 2014. Attityder till rovdjur och rovdjursförvaltning. – Rapport 2014:1, Umeå universitet och SLU.

¹⁵ T.ex. Sametinget & Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket.

¹⁶ T.ex. Karlsson m.fl. 2012. Björnpredation på ren och potentiella effekter av tre förebyggande åtgärder. – Rapport från Viltskadecenter 2012:6.

den redan idag en dödlighet av cirka 15 % bland lodjuren i norra rovdjursförvaltningsområdet¹⁷. Länsstyrelsens strävan är att minska denna illegala jakt.

Selektivitet

Licensjakten inriktar sig generellt på de lodjur respektive de områden som är mest problematiska för rennäringen och där andra lämpliga lösningar inte går eller är mycket svåra att tillämpa. På grund av den rådande väderleken med ett mycket tjockt och relativt löst snötäcke är renhjordarna i stora delar av länet för närvarande känsliga för rovdjursangrepp eftersom renarna har svårt att springa undan. Detta gäller både vintergrupper som är kvar i Västerbottens inland och vintergrupper som befinner sig i kustlandet. Därför är en hårt styrt zonindelning av lodjursjakten svårt att genomföra i år, men Länsstyrelsen tillämpar två olika jaktzoner för att få till stånd en bättre styrning.

Jakten får bedrivas med skjutvapen och Länsstyrelsen rekommenderar att ungdjur fälls före föräldradjur, vilket medför en ökad selektivitet. Jakten får även bedrivas med fälla, vilket generellt ger möjligheten att frisläppa vissa djur efter fångst istället för att avliva dem. Jakten får dessutom endast bedrivas under viss tid. Länsstyrelsen menar att jakten därmed når den graden av selektivitet som är möjlig att åstadkomma inom licensjakten.

Strikt kontrollerade former

Beslutet innehåller såväl tidsmässiga som geografiska avgränsningar och beslutet har förenats med en rad villkor. Den som vill delta i licensjakt efter lodjur ska registrera sig i Naturvårdsverkets jägarregister. Jägarna ska hålla sig informerade om återstående tilldelning och anmäla fällda och påskjutna lodjur till Länsstyrelsen. Jaktledaren har ett uttalat och omfattande ansvar vid jakten. Länsstyrelsen besiktigar de fällda djuren och kan besöka skottplatser. Skinn och kranier märks med mikrochip. De fällda lodjurens flådda kroppar lämnas in till Statens veterinärmedicinska anstalt, där obduktion sker och åldersbestämning genomförs. Länsstyrelsen menar att dessa åtgärder säkerställer att jakten sker under strikt kontrollerade former.

Begränsad omfattning

EU-kommissionen har år 2002 uttalat sig om det antal lodjur som skulle kunna jagas i Lettland med stöd av artikel 16.1. e i Art- och habitatdirektivet under en jaktsäsong. Av en population om 600-650 individer före jakt ansåg kommissionen att ett uttag av 50 individer, motsvarande 7,7 – 8,3 % av populationen, utgör en tillräckligt begränsad mängd och därmed är i överensstämmelse med direktivet. Detta under förutsättning att staten har antagit en förvaltningsplan för arten som har beaktats inför jakten samt att jakten inte försvårar upprätthållandet av den gynnsamma bevarandestatusen för arten.

¹⁷ André, H. 2017. Beskattningsmodell för lodjur 2018-2019. Prognoser för lodjurspopulationen 2018 och 2019 i Sverige vid olika beskattningsnivåer. – Rapport från Viltskadecenter, SLU 2017-2.

Licensjakt efter lodjur bedöms både i den nationella och i den regionala förvaltningsplanen för arten som lämplig åtgärd som är en effektiv och hållbar del av en aktiv lodjursförvaltning om den genomförs i begränsad omfattning.

Ett licensjaktsuttag av 16 djur ur en population som beräknas uppgå till cirka 160 individer (se nedan) motsvarar cirka 10 % av djuren. Därmed ligger uttaget något över den omfattning som EU-kommissionen tidigare har godkänt för Lettlands del. Länsstyrelsen har dock följt lodjursstammens dynamik i länet under 22 års tid och menar att det vissa år kan behövas större uttag för att licensjakten ska kunna ha sin populationsreglerande effekt på lodjursstammen.

Antalet lodjur som får fällas

Enligt en nyligen publicerad rapport¹⁸ från Loforskningsprojektet är tillväxttakten i norra rovdjursförvaltningsområdet för närvarande mycket låg och tillväxten uppgår bara till något enstaka procent. I samma rapport beräknades antalet familjegrupper som konstateras vid 2018 års inventering ligga vid cirka 23 stycken (95 % CI: 14–38 grupper) i Västerbotten, givet ett jaktuttag på 15 djur under 2017. I själva verket uppgick den kända, av människan förorsakade dödligheten bland lodjuren till 17 djur år 2017. Enligt preliminära resultat från den pågående lodjursinventeringen uppgår antalet konstaterade familjegrupper hittills till 23 och det förväntas tillkomma ytterligare någon eller några få grupper innan inventeringen avslutas. Lodjursprojektets prognoser ger således ett relativt bra resultat denna gång, men vid tidigare beräkningar har de prognosticerade resultaten vanligtvis varit för låga.

Det finns en viss osäkerhet när det gäller beräkningen av det aktuella antalet individer i lodjursstammen, när utgångspunkten är antalet konstaterade familjegrupper. För att fånga upp denna osäkerhet använder Länsstyrelsen medelvärdet av de tre senaste inventeringssäsongerna (2016–2018) för att beräkna antalet individer. Beräkningen resulterar i en population i länet som uppgår till 147–170 lodjur, med ett medelvärde på 158 djur.

Lämplig jakt med hänsyn till nuvarande lodjursstam

Enligt jaktförordningen ska jakten vara lämplig med hänsyn till lodjursstammens storlek och sammansättning. Lodjurspopulationen i Västerbotten ligger nu för tredje året i rad på ungefär samma nivå inom förvaltningsintervallets övre del. En känd dödlighet i lodjursstammen som uppgick till drygt 12 % under både 2016 och 2017 har bidragit till denna jämna utveckling. I motsats till detta har en dödlighet på 14 respektive 19 % åren 2012 och 2013 bidragit till en kraftig minskning av stammen.

¹⁸ Andrén, H. 2017. Beskattningsmodell för lodjur 2018-2019. Prognoser för lodjurspopulationen 2018 och 2019 i Sverige vid olika beskattningsnivåer. – Rapport från Viltskadecenter, SLU 2017-2.

Länsstyrelsens målsättning är nu att fortsatt hålla dödligheten i lodjursstammen i Västerbotten på cirka 12 %, i syfte att därmed hålla populationsstorleken på samma jämna nivå. Ett sådant tillvägagångssätt, med ett långsiktigt jämnt uttag ur populationen, har visat sig vara framgångsrikt vid förvaltningen av brunbjörnen i länet.

Ett licensjaktsuttag av 16 djur ur en population som beräknas uppgå till cirka 160 individer motsvarar cirka 10 % av djuren. Denna tilldelning lämnar således utrymme för skydds jakt efter några lodjur samt något djur som dödas i trafiken. Licensjakt, skydds jakt och trafik tillsammans beräknas resultera i ett uttag av cirka 20 djur och därmed en dödlighet motsvarande cirka 12 %.

Enligt beskattningsmodellen som Loforskningsprojektet har tagit fram skulle ett uttag av 20 djur i Västerbotten föra med sig att inventeringsresultatet för säsong 2018/2019 med 59 % sannolikhet skulle ligga lägre än förvaltningsmålet, men att det med 89 % sannolikhet skulle vara större än nedre förvaltningsgränsen. I och med att Projektets beräkningar vanligtvis är konservativa bedömer Länsstyrelsen att lodjursstammen sannolikt även nästa säsong ligger nära förvaltningsmålet, dvs. cirka 23 familjegrupper.

Gynnsam bevarandestatus

Enligt Naturvårdsverket är referensvärdet för populationsstorleken hos lodjur 870 individer i Sverige och livsmiljön för lodjuren har bra kvalitet, samtidigt som framtidsutsikterna är bra och bevarandestatusen är gynnsam. Inventeringssäsong 2016/2017 dokumenterades 205,5 familjegrupper av lodjur i Sverige, vilka motsvarar en population på ungefär 1224 djur¹⁹.

Enligt Viltskadecenters sammanställning konstaterades 109,5 familjegrupper av lodjur i norra rovdjursförvaltningsområdet säsong 2016/2017. Enligt preliminära resultat från pågående inventeringssäsong (2017/2018) i Rovbase har hittills cirka 79 familjegrupper rapporterats i norra området, motsvarande cirka 485 djur. Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för norra rovdjursförvaltningsområdet är 66,5 föryngringar, dvs. familjegrupper, per år.

Inte alla län i norra rovdjursförvaltningsområdet har ännu beslutat om licensjakt efter lodjur. Tilldelningen uppgår hittills till 20 djur (Västerbotten 16, Norrbotten fyra). Jämtland och Västernorrland har inte tagit något beslut ännu. I Västerbottens län är miniminivån 13,5 föryngringar och nedre förvaltningsgränsen 14 föryngringar, motsvarande cirka 86 djur. En minskning av nuvarande lodjurspopulation på cirka 160 djur med 16 djur äventyrar således lodjurens gynnsamma bevarandestatus varken i länet eller i rovdjursförvaltningsområdet.

¹⁹ Zetterberg, A. & Tovmo, M. 2017. Inventering av lodjur 2017. Bestandsovervakning av gaupe i 2017. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. Bestandsstatus för stora rovdjur i Skandinavien. Nr 2 2017.

Områdesindelning

Områdesindelning under jakten ska följa lodjursstammens utbredning i länet och göra det möjligt att styra jakten till de områden där problembilden kring lodjuret förväntas vara svårast, främst med avseende på rennäringen. Områdesindelning kan också omvänt användas för att minska jaktrycket i områden där målet för lodjursstammen är en ökning.

Lodjursstammen ska dock för närvarande inte öka ytterligare, utan den ska hållas på ungefär samma nivå framöver. På grund av den rådande betessituationen med ett tjockt, mjukt snötäcke är renhjordarna i stora delar av länet för närvarande mycket känsliga för rovdjursangrepp. Detta gäller både vintergrupper som är kvar i Västerbottens inland och vintergrupper som befinner sig i kustlandet.

Länsstyrelsen menar att en indelning av länet i två zoner, där jakt får bedrivas i båda, är ändamålsenligt vid årets licensjakt. De båda jaktzonerna är Västra området (de fyra fjällkommunerna) och Östra området (resterande kommuner i Västerbotten).

Hundanvändning

Under senare år har det utvecklats jaktmetoder där det används ett flertal drivande hundar vid jakt, framför allt på björn men även på lodjur. Användandet av "koppel" där ett flertal hundar släpps för att på plats ställa eller driva fram djuret skiljer sig starkt från den i Sverige traditionella hundjakten med en eller maximalt två hundar. En jakt med få hundar, vilket sätts som villkor i detta beslut, är att föredra ur ett etiskt perspektiv. Enligt 27 § jaktlagen ska jakt bedrivas på så sätt att viltet inte utsätts för onödigt lidande.

Fångstredskap

Länsstyrelsen tillåter användning av fällor under licensjakten, i och med att Naturvårdsverket har öppnat för denna möjlighet igen från och med licensjakten 2015 och eftersom det finns en viss efterfrågan för denna jaktform, som också tillåts i andra delar av norra rovdjursförvaltningsområdet. Länsstyrelsen beslutar om villkor som är något striktare än Naturvårdsverkets när det gäller anmälan av fällplacering och antalet vittjningar per dygn.

Länsstyrelsen bedömer att en exakt platsangivelse är nödvändig för att underlätta tillsyn av fällor och besiktning av fällfångade lodjur och för att följa upp rapporter från allmänheten om förekomst av illegala fällor. Fällorna bör vittjas minst två gånger per dygn, för att förkorta vistelsetiden i fällan för djur som har fångats. Länsstyrelsen bedömer att det finns ett samband mellan vistelsetiden och risken för att det fångade djuret ådrar sig skador. Skador på fällfångade lodjur har diskuterats som ett djuretiskt problem.

Det finns ett omfattande regelverk när det gäller utfodring av vilda djur. Detta regelverk behöver beaktas när lodjur ska lockas till en fälla med hjälp av djurdelar eller lockmedel/doftämnen.

Inkomna förslag

I skrivelse av den 6 december 2017 till Länsstyrelsen begär Jägarnas Riksförbund en licensjakt efter 83 lodjur i Västerbottens län. Syftet med en sådan omfattande licensjakt skulle vara att snabbt minska lodjursstammen ner till miniminivån för både länet och norra rovdjursförvaltningsområdet. Förbundets utgångspunkt är att lodjuren är för många, att referensvärdena är för högt satta och att inventeringarna ger en missvisande bild av lodjursstammens storlek.

Länsstyrelsen bedömer att den inkomna begäran snarare är ett politiskt ställningstagande än ett seriöst bidrag till lodjursförvaltningen i länet, eftersom ett sådant omfattande uttag skulle strida mot gällande nationella och internationella regelverk och åsidosätta nuvarande målsättningar för lodjuren både på regional och nationell nivå.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Den av Länsstyrelsen beslutade licensjakten efter lodjur håller sig inom ramar för Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo och Naturvårdsverkets delegeringsbeslut, följer intentionerna i den regionala förvaltningen av arten och tar även hänsyn till de nationella målen för lodjursstammen.

Som tidigare år baserar Länsstyrelsen även i år sitt ställningstagande delvis på preliminära resultat från årets pågående inventering av lodjursförekomst i länet. Detta gör att jakten bättre kan anpassas till aktuella förhållanden och att den därmed bör vara ett effektivare verktyg för förvaltningen av lodjursstammen än förut.

Länsstyrelsen har i detalj redogjort för syftena med licensjakten och bedömer att dessa syften är acceptabla utifrån gällande regelverk. Länsstyrelsen menar att licensjakten är ändamålsenlig och att dess förväntade effekter är proportionerliga till de syften med jakten som har presenterats. Licensjakten förväntas hålla lodjursstammen vid förvaltningsmålet och bidra till att övriga målsättningar för arten i länet nås, vilket i sin tur för med sig minskade företagsekonomiska, socioekonomiska och psykosociala problem inom rennäringen och en ökad acceptans för rovdjur och rovdjursförvaltningen i länet. Licensjaktbeslutet är i högsta grad kunskapsbaserad och bygger i allt väsentligt på kvalitetssäkrad information.

Länsstyrelsen kan inte se någon annan lämplig lösning, givet de stora rumsliga och tidsmässiga skalorna som en långsiktig och adaptiv lodjursförvaltning på populationsnivå behöver hantera. Jaktens omfattning är lämplig med hänsyn till stammens storlek och utbredning. Jakten är selektiv och den sker i begränsad omfattning under strängt kontrollerade former.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att förutsättningarna för licensjakt enligt gällande regelverk är uppfyllda och att licensjaktbeslutet inte försvårar upprätthållandet av lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus, varken i länet, i norra rovdjursförvaltningsområdet eller i landet som helhet. Länsstyrelsen bedömer vidare att denna jakt bidrar till att hålla lodjursstammen

inom ramarna för länets beslutade förvaltningsintervall, samtidigt som den bidrar till att minska lodjurens effekter på rennäringen.

Beslut i detta ärende har tagits av naturvårdsdirektör Björn Jonsson. I den slutliga handläggningen av ärendet har i övrigt deltagit Linda Backlund, Erik Lindberg, Lars Dahlberg, Ellinor Sahlén, Anna Wenngren och Michael Schneider, den sistnämnde föredragande.

Björn Jonsson
Naturvårdsdirektör

Michael Schneider
Rovdjursansvarig

Bilagor:

- Bilaga 1. Hur man överklagar
- Bilaga 2. Blankett *Påskjuten lo - platsundersökning och eftersök*
- Bilaga 3. Blankett *Registrering av fälld lo*
- Bilaga 4. Blankett *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo*
- Bilaga 5. Lathund för lodjursskyttar

Kopia via e-post till:

Sändlistan finns inte med i denna version av beslutet som läggs ut på Länsstyrelsens webbplats.

Beslutet laddas upp i Naturvårdsverkets databas för jaktbeslut som rör stora rovdjur

Bilaga 1

Hur man överklagar till Förvaltningsrätten

Är du missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan du överklaga detta hos Förvaltningsrätten i Luleå, men klagan ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen. Överklagan ska vara skriftlig och undertecknad.

Var tydlig med att

- skriva vilket beslut som överklagan gäller. Det gör du enklast genom att ange ärendebeteckningen (exempelvis 555-2222-2009),
- redogöra för varför du menar att Länsstyrelsens beslut är fel och hur du anser att beslutet ska ändras,
- underteckna brevet, förtydliga namnteckningen, uppge adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud kan istället ombudet underteckna brevet. I så fall bör en fullmakt sändas med.

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt så bör du bifoga dem.

Brevet ska lämnas in eller skickas till:

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 UMEÅ

Länsstyrelsen måste ha fått brevet **senast den 19 mars 2018**, annars kan överklagandet inte tas upp.

PÅSKJUTEN LO - PLATSUNDERSÖKNING OCH EFTERSÖK

1. Ifylls av länsstyrelsens besiktningsman tillsammans med skytt och jaktledare då lodjur påskjuti, men inte påträffats dött eller avlivats på skottplatsen. Blanketten ifylls även vid skyddsjakt. Relevanta uppgifter registreras av besiktningsmannen i Rovbase.
2. Kopia sänds till SVA oberoende av om prover insamlats eller ej.

DATUM	Datum då lon påsköts	År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Länsstyrelsens Id-nr		
ANMÄLAN	Tidpunkt då påskjutningen anmäldes	År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Anmäld till		
PÅSKJUTEN MED STÖD AV	☐ Licensjakt myndighetsbeslut	☐ Annat, ange vilket?						Rovbase ID M		
PLATSUNDERSÖKNING / EFTERSÖK	☐ Bara platsundersökning	☐ Platsundersökning och eftersök		Djur som fälls med stöd av 40 b § JF, 9 § JL och 24 kap BrB ska anmälas till polismyndigheten, som ansvarar för dokumentation och hantering av dessa djur. Detsamma gäller trafikdödat djur och djur som påträffas dött (fallvilt).						
SKYTT	Namn			Telefon			Mobiltelefon			
	Adress			Postnr		Postadress				
	e-postadress						Land om annat än Sverige			
JAKTLEDARE	Namn			Telefon			Mobiltelefon			
	Adress			Postnr		Postadress				
PLATS OCH AVLOSSADE SKOTT	Skottplats (ange namn som finns på karta 1:100 000)			Detaljerad karta över platsundersökning och eftersök ska bifogas		Koordinater Rikets nät (RT90)				
	Jaktområde (vid licensjakt)			Län			Kommun			
	Skjutavstånd. Avstånd mellan skytt och lodjur då lodjuret påsköts med första skott?			m		Hur regerade lodjuret?		Stod still ☐	Gick i normal takt ☐	Sprang ☐
	Hur många skott avlossades mot lodjuret?		med kulvapen ☐ st		med hagelvapen ☐ st		Användes stöd vid första skottet? ☐ Ja ☐ Nej			
	Ange var skottet/skotten troligtvis träffade?		Skott 1		Skott 2		Skott 3			
	Tecknade lodjuret för träff efter skott/skotten?		☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej			
PLATSUNDERSÖKNING OCH EFTERSÖK	Klockslag då eftersöket startade			Tim		Min		Klockslag då eftersöket avslutades	Tim	Min
	Eftersöksjägarens namn			Telefon			Mobiltelefon			
	Användes hund vid eftersöket?			☐ Ja ☐ Nej	Tillhörde hund och hundförare det egna jaktlaget?			☐ Ja ☐ Nej		
	Ange hundras och om flera hundar använts – ange ordningsföljd		Hund 1		Hund 2		Hund 3			
	☐ Enbart löshund			☐ Enbart spårhund			☐ Spårhund och löshund			
	Var eftersöksekipaget utbildat/testat på rovdjur?		☐ Ja ☐ Nej	Var eftersöksekipaget tränat på annat sätt?		☐ Ja ☐ Nej				
	Lämnade lodjuret synligt blodspår då den lämnade skottplatsen?		☐ Ja ☐ Nej	Hur långt kunde blodspåret följas? m						
	Hur långt kunde lodjuret spåras från skottplats till sista lodjursspår? m			Har avlossade kulor återfunnits? Ange antal och var.						
PROV	Har prover/material från det påskjutna lodjuret insamlats?		☐ Ja ☐ Nej	☐ Blod	☐ Hår	☐ Kött/vävnad	☐ Spilling			
	Har prover/material överlämnats till besiktningsmannen?		☐ Ja ☐ Nej	Insamlade prover sändes snarast till SVA (ange datum)						
RESULTAT ELLER BEDÖMNING AV LODJURETS SKADOR	Eftersök har genomförts till dess			Lodjuret påträffats dött ☐		Lodjuret påträffats skadat och avlivats ☐		Lodjuret har inte anträffats ☐		
	Jaktledarens bedömning av lons skador då djuret inte påträffats dött eller avlivats?			Lodjuret är oskadat ☐		Lodjuret är lätt skadat ☐		Lodjuret är allvarigt skadat ☐		
Det är krav på att grunden för jaktledarens bedömning ovan utförligt ska motiveras på sidan 2										
UNDERSKRIFTER	Besiktningsman			Jaktledare						
	Namnförtydligande			Namnförtydligande						

REGISTRERING AV FÄLLD LO

1. Ifyllt blankett lämnas till länsstyrelsens besiktningsman som registrerar relevanta uppgifter i Rovbase

2. Besiktningsmannen sänder kopia till SVA tillsammans med proverna.

DATUM	Datum då lon fälldes			År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Länsstyrelsens Id-nr
	☐ Licensjakt myndighetsbeslut ☐ Annat, ange vilket.									Rovbase ID
FÄLLD MED STÖD AV	Djur som fälls med stöd av 40 b § JF, 9 § JL och 24 kap BrB ska anmälas till polismyndigheten och det är polisen och inte länsstyrelsen, som har ansvar för dokumentation och hantering av dessa djur. Detsamma gäller trafikdödat djur och djur som påträffas dött (fallvilt).									
ANMÄLAN	Tidpunkt då lon anmäldes			År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Anmäld till
	Namn			Telefon			Mobiltelefon			
SKYT	Adress			Postnr			Postadress			
	e-postadress			Land om annat än Sverige						
	Namn			Telefon			Mobiltelefon			
JAKT-LEDARE	Adress			Postnr			Postadress			
	Namn			Telefon			Mobiltelefon			
	Län			Sameby						
PLATS	Skottplats (ange namn som finns på karta 1:100 000)						Kommun			
	Län						Sameby			
	Skottplats Koordinater Rikets nät (RT 90)				Om skott- & fallplats är olika, ange koordinater för båda.		Fallplats Koordinater Rikets nät (RT 90)			
JAKTSÄTT m.m. (flera x kan anges)	Riktad lojakt		Annan jaktform (ange vilken)		Drevkedja		Passkyttar			
	Skjuten från postställe		Skjuten vid gå/smygjakt		Hund använd		Antal hundar			
	Antal deltagande jägare		Antal avlossade skott		Antal lo i säten då jakt inleddes					

MÄRKT DJUR	☐ Tatuerad på insidan av läpparna - ange nr		☐ Öronmärke V/H öra ange färg och nr		☐ Radiohalsband ange nr		Om lodjuret är märkt, kontakta Grimsö forskningsstation, Lodjursprojektet 070-203 04 31			
	KÖN OCH ÅLDER		0-1 år (årsunge)		1-2 år		Åldre än 2 år			
VIKTER (vägda)	Hane ♂		Hona ♀		Uppskatta åldern					
	Totalvikt kg (inte flädd)				Flädd kropp (skrott) med huvud (kg)					
MÅTT	MÅTT, VIKTER OCH PROVER TAS INTE OM HELA LODJURET TILLFALLER STATEN									
	1. Bröstomfång								cm	
	2. Kroppslängd								cm	

MÄTTHJÄLP

Mät på oflådd lo. Använd plastmåttband samt lämplig våg. Vägda vikter anges i kg med minst en decimal.

1. Bröstmång

Mät strax bakom frambenen.

2. Kroppslängd

Avstånd från nosspets till svansrot genom att följa kroppens kontur.

KOMPLET-
TERANDE
INFORMATION

BESIKTNING, PROVTAGNING OCH MÄRKNING AV FÄLLD LO

- Blanketten fylls i av länsstyrelsens besiktningsman som registrerar relevanta uppgifter i Rovbase.
- Besiktningsmannen sänder kopia till SVA tillsammans med proverna.
- Blankett i original behålls av ägaren till skinn.

DATUM	Besiktningsdatum och klockslag	År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Länsstyrelsens Id-nr	
ANMÄLAN	Besiktningsmannen fick kännedom om fälld lo	År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Rovbase ID M	
BESIKTNING AV	Helkropp (ofädd) ☐	Skinn med dynor och klokapslar ☐			Kropp med skalle ☐		Skottplats ☐	Fallplats ☐	
BESIKTNING VAR	På skottplatsen/fallplatsen ☐		På annan plats. Ange var! ☐						
KONTROLL AV LÄMNAD UPPGIFTER	Skyttens personuppgifter ☐		Jaktsätt ☐		Platsangivelser ☐		Djurets ev. märkning ☐		
	Djurets kön ☐		Djurets ålder ☐		Djurets vikt ☐		Eventuella rättelser/kompletter. skrivs under anmärkning nedan		
SKJUT-AVSTÅND OCH AVLOSSADE SKOTT	Skjutavstånd. Avstånd mellan skytt och lo, då djuret påsköts med första skottet?				Hur reagerade lon?		Stod still ☐	Gick i normal takt ☐	Sprang ☐
	Hur många skott avlossades mot lon?	med kulvapen	st	med hagelvapen	st	Användes stöd vid första skottet?		Ja ☐	Nej ☐
NOTERA SYNLIKA SKADOR	Färska skador				☐ Skador på klor		☐ Inga skador på klor		
					☐ Skabbangripen (ange också var)				
	Äldre skador				☐ Inga synliga skador				
FOTODOKUMENTATION	Hela lodjuret ☐	Klor och tassar ☐		Skottplats ☐	Fallplats ☐	Inga foton tagna ☐			
KRANIET?	☐ Skytten önskar få tillbaka kraniet från SVA. Kostnad 600 kronor + frakt. Vid frakt utanför EU tillkommer kostnad för CITES export tillstånd				Skyttens underskrift (krävs för retur)				
PROVER	Kropp inkl. skalle, svanskotor och täben ☐		Vid hane också testiklar ☐		Kropp sänt till SVA (ange datum)				
	☐ Besiktningsmannens referensprov (hud ca 1x4 cm)		Referensprov sänt till SVA (ange datum)						
ANMÄRKNING									
IDENTIFIERING EV. TIDIGARE MÄRKNING	Öronmärke eller tatuering Ange nr:				Nr på eventuellt CITES-tillstånd				
	Ange mikrochipnr		☐ Skanning av kropp efter ev. tidigare mikrochip (ange placering)				☐ Ej kontrollerad		
MÄRKNING VID BESIKTNING	Skinn - mikrochipnr		☐ Nymärkning med synligt mikrochip (ange placering - om annat än flåsnitt)						
LO-SKINNETS ÄGARE	Namn				Personnummer		Telefon		
	Adress				Postnr		Postadress		
	e-postadress				Land om annat än Sverige				
BESIKTNING OCH MÄRKNING UTFÖRD AV	Besiktningsman				Mobiltelefon		Länsstyrelse		
	Underskrift				e-postadress				

KOMPLETTERANDE MÄRKNING AV FÄLLD LO

1. Blanketten fylls i av den som utför märkningen och originalet sändes till Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm.

2. Kopia behålls av ägaren

KOMPLETTERANDE MÄRKNING	Chipnr. vid kompletterande märkning	Synligt mikrochip	Dolt mikrochip	Eventuell streckkod
	Ange vilken del av djuret som är märkt			
	Placering av mikrochip			
ÄGARE AV DEL AV DÖD LO	Namn	Personnummer		Telefon
	Adress	Postnr	Postadress	
	e-postadress			Land om annat än Sverige
ANMÄRKNING				
MÄRKNING UTFÖRD AV	Datum	Märkning utförd av (ange myndighet)		
	Underskrift	Namnförtydligande		

KOMPLETTERANDE MÄRKNING AV FÄLLD LO

1. Blanketten fylls i av den som utför märkningen och originalet sändes till Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm.

2. Kopia behålls av ägaren

KOMPLETTERANDE MÄRKNING	Chipnr. vid kompletterande märkning	Synligt mikrochip	Dolt mikrochip	Eventuell streckkod
	Ange vilken del av djuret som är märkt			
	Placering av mikrochip			
ÄGARE AV DEL AV DÖD LO	Namn	Personnummer		Telefon
	Adress	Postnr	Postadress	
	e-postadress			Land om annat än Sverige
ANMÄRKNING				
MÄRKNING UTFÖRD AV	Datum	Märkning utförd av (ange myndighet)		
	Underskrift	Namnförtydligande		

Bilaga 5

Lathund för lodjursskyttar 2018 Västerbottens län

Kontrollera före jakten:

Jaktledare	Vem är jaktledare?
Jakttid	1 mars - maximalt 15 april Fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång.
Tilldelning	Ta reda på hur många lodjur som återstår Tel.: 010 – 225 41 15
Hundar	Högst två hundar.
Fällor	Ska anmälas, senast 28 februari. Endast fem fälltyper är godkända.
Eftersökshund	Var och hur snabbt kan den vara på plats?
Ev. fällavgift	Fastställs av jakträttsupplåtaren.
<u>Efter skott:</u>	Markera skottplatsen i terrängen.
Anmälan	Till Länsstyrelsen snarast och inom en timme – skytt, jaktledare, plats, var och när lodjuret fälldes, kön och ålder samt jaktsätt. Påskjuten lo anmäls snarast. Tel.: 010 – 225 41 15
Påskjutning	Skytten tillsammans med jaktledaren ansvarar för platsundersökning samt för eventuellt eftersök
Prover	Flådd kropp inkl. huvud skickas till SVA; hudprov tas; ombesörjs av besiktningsman
Blanketter	Fyll i blanketter – <i>Registrering av fälld lo och Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo.</i> Vid påskjutning använd <i>Påskjuten lo – platsundersökning och eftersök</i>
Besiktning	Lodjuret ska besiktigas utan dröjsmål.
Försäljning	Intyg från Jordbruksverket krävs
Märkning	Av skinn omgående vid besiktning Av kranium genom SVA.